
Zápis ze zasedání Komise pro vědu AS UK ze dne 22. listopadu 2024

Přítomní: PhDr. David Greger, Ph.D. (PedF), doc. Mgr. Cyril Brom, Ph.D. (MFF), doc. ThDr. Pavla Damohorská, Th.D. (HTF), prof. PhDr. Michal Kubát, Ph.D. (FSV), Mgr. Karel Šima, Ph.D. (FF), Mgr. Anna Altová (PřF), doc. RNDr. Jiří Dolejší, CSc. (MFF)

Hosté: prof. JUDr. Jan Kuklík, Ph.D. (prorektor UK), prof. PhDr. Ladislav Křišťoufek, Ph.D. (prorektor UK)

Program:

1. Zprávy z vědy
2. Zprávy z doktorského studia
3. Představením úpravy materiálu k HŘ a JŘ a domluvení dalšího postupu

1. Zprávy z vědy a doktorského studia

Prof. Křišťoufek úvodem informoval, že včera byla v Poslanecké sněmovně schválena novela zákona o vysokých školách.

K vnitřnímu hodnocení: nyní oslovují členy mezinárodního evaluačního panelu (MEP), přičemž část z nich se účastnila hodnocení v minulosti. Jedná se o 4 panely po 3 lidech, plus jedna osoba pověřená administrativou. Hodnocení probíhá v modulech 3-5, kdy v modulu 3 (společenský dopad) jsou hodnoceny fakulty, moduly 4-5 jsou na úrovni univerzity. U panelu 3 dávají nyní dohromady data, aby byly tabulky předvyplněny – fakulty je budou dovypĺňovat do února, finální odevzdání je na konci března 2025. Finanční zajištění hodnocení ze strany ministerstva je velmi slušné. MŠMT bude dávat dohromady OPO (odborný poradní orgán), který bude nad všemi MEPy VŠ. Budou probíhat on-site visits v rozmezí června až srpna. U MEPů byla stanovena podmínka mít alespoň polovinu členů ze zahraničí, my máme ze zahraničí členy všechny.

K našemu internímu hodnocení: oslovují nyní hodnotitele, což není jednoduchý proces, ale jsme zatím úspěšní. Nevnímají žádné problémy, přičemž ke konci listopadu budou fakulty odevzdávat finální verze sebeevaluačních zpráv. Dr. Greger – Počítá se s interakcemi s hodnotiteli? Podoba zpráv může být velmi různá a je otázka, zda bude jejich první verze hodnotitelům stačit. Zprávy se budou různit v míře konkrétnosti.

Prof. Křišťoufek – Má větší obavy u modulů 4 a 5, kde je národní hodnocení. U nominací je třeba zdůvodnění napsat a autor si jej musí obhájit. Tím, že jedeme přes nominace, tak je přesvědčen, že budeme mít hodnotitele kvalitní. Mezi prosincem a koncem ledna bude čas na dotazy hodnotitelů, na jejichž základě bude možné sebeevaluační zprávu doplnit, hodnotitelé budou mít příležitost se doptat.

Dr. Greger – Kdy budou závěrečné známky?

Prof. Křišťoufek – Konečný výsledek hodnocení je v listopadu 2025, a to včetně závěrečné hodnotitelské zprávy. Detaily z on-site visits budeme znát koncem léta, ale bude se jednat o obecné informace bez známek, ty budou až v závěrečném hodnocení.

Oslovili potenciální mentor(k)y pro postdoky a zaregistrovalo se více osob, než čekali. Nyní oslovují potenciální mentees, ale z jejich strany zatím nebyl značný ohlas, bude proto rád za šíření informace.

Dr. Greger – Jak probíhá aktualizace výkonových indikátorů?

Prof. Křišťoufek – U monografií nepanuje shoda na tom, že by mělo dojít ke kompletní restrukturalizaci seznamu. Příští rok se zkusí detailněji zamyslet nad tím, jak to destrukturalizovat. Názor, že se to má měnit, tam je, ale není shoda na tom, jak moc.

K indikátorům samotným: příští týden proběhne interní schůzka, kde je budou řešit. MDPI zůstane se zastupováním na 10 %. Budou se bavit o tom, zda Frontiers zahrnout či nikoliv. Nyní by ale raději zůstal na 10 % MDPI, což žádná jiná VŠ v ČR nemá, většina škol na univerzitní úrovni žádné zastupování MDPI nemá. Můžeme to snížit na 5 %, ale na nulu by nešel. Budou každopádně řešit, jak naložit s ESCI.

Dr. Greger – Pokud ESCI zapracujeme, tak je otázka, jak to posune stávající výstupy. Scopus by se mohl dostat na úroveň WoS a zároveň by WoS poskočil výše do kvartilů a pomohlo by to humanitním a sociálním vědám. Proto je to trochu kontroverzní téma, ale zahrnutí ESCI podporuje.

Prof. Křišťoufek – AIS je počítáno stejně pro všechny časopisy (SSCI i ESCI), a podobně se historicky něco podobného stalo se SCI a SCIE. Co se díval, tak by většinou rozšíření u přírodních věd bylo cca o 20 %, u humanitním a společenských věd o 30-40 %. Mají základní nápočty, zas tak dramatické finanční dopady by to nemělo, aby došlo k rozbití systému.

Doc. Brom – Mně přijde, že zahrnutí ESCI by bylo hrozně inflační. Moje články z Q3 jsou najednou v Q1, což je to bizarní vzhledem k tvaru křivky. Pokud o ESCI vůbec uvažujeme, tak by to chtělo mít nějaký model, co to udělá. Ono to může „pomocť“ sociálně-humanitním oborům, ale taky HARD-SCI (protože se všechno posune nahoru).

Prof. Křišťoufek – Až s tím sem přijdou, tak dodají i modelace.

Dr. Greger – Je zcela nepřijatelné, aby se ESCI nebralo vůbec, je třeba jej zahrnout alespoň částečně, např. ty nad mediánem AIS. Tím bychom namísto rozšíření o 400 časopisů v oboru Education rozšiřovali jen o 10-20 nadprůměrně hodnocených Q1. Argumentačně věcně vidí, že nám nyní toto hodnocení škodí. Nyní publikuje v D1 oborově nespecifických, ale raději by publikoval v Q3, které jsou oborově lepší a se zahrnutím AIS budou aspoň Q2. Z důvodu našeho kafemlejnku se ale tento postup ekonomicky nevyplatí. Oborově mu přijde správné změnit princip zařadit ESCI, ale je třeba se dívat na to, co to udělá na finančním modelu. Alternativou je zahrnutí ESCI s hodnotou AIS nad mediánem daného oboru. Zcela ignorovat AIS není podle něj možné.

Prof. Křišťoufek – Model již mají a na agregátní úrovni to nedělá velké šoky. Je to sice inflační v tom smyslu, že z části Q3 se stanou Q2, málokdy dojde ke skoku o dva kvantily. Inflace je tam napříč, jelikož dělíme pořád stejnou částku peněz, takže se to přeškáluje. Fakticky to ušlápne ty nejlepší na 99-100 percentilu. Na MUNI se chystají udělat to také tak, že zahrnou ESCI. Už i WoS má u časopisu uváděno hodnocení SCIE, ESCI.

Dr. Greger – můžeme zahrnout ESCI, ale můžeme měnit tvar křivky.

Prof. Křišťoufek – U monografií seznam je a velké doplňování nečeká. Je však otázka, co se soutěží. Materiál s nápočtem dodají na lednovou komisi. Zároveň u monografií teprve nyní uvidíme, co to rozšíření udělá s nejnovějšími daty.

Doc. Dolejší – Ve světovém vědeckém prostoru existuje studium metod, jak se vypořádat s kontroverzními signály a jak zvolit rozumnou cestu. V souvislosti s autonomním řízením jej napadá, zda zde nemáme lidi, kteří by uměli řešit v AI takovéto problémy? Nelze to nyní zavádět, ale abychom to neignorovali, jelikož tato linka tu principiálně může být, kdy nám AI může poradit s výkonností jednotlivých součástí.

Prof. Křišťoufek – Zrovna včera moderoval panel na téma Transformative AI in Research Evaluation, souhlasí tedy s řečeným. Současná AI pracuje s pravidly, která jí dáme. U vnímání excelence je těžké to nyní zadat. Zatím je to těžké téma, s nímž si nevíme rady.

Dr. Greger – U nich na ústavu nyní také realizují výzkumnou studii, kdy žádají po AI extrakci dat pro metaanalýzy z vyšších desítek primárních studií, aby zjistili, zda je to stejně přesné či přesnější, jak lidští kóděři. Když to vyjde, tak bude výstupem dostupná aplikace, aby nebylo nutné toto kódovat ručně. Posun je velký, ale pro hodnocení kvality institucí má však v současné době pochyby.

Prof. Křišťoufek – Zkoušeli něco podobného, ale musí to ještě technicky domyslet.

2. Zprávy z doktorského studia

Prof. Křišťoufek – Posílal materiál, což je původní text, který zde již by představen, žlutě jsou tam označeny novinky. Novela ZVŠ včera prošla, účinný bude nejspíše v průběhu ledna. Nás čeká diskuse o tom, jak se postavit k aktuálním Ph.D. studentům a výši jejich stipendií. Byly navrženy 2-3 mezikroky, jak docílit navýšení vyplácené částky. Snahu dokonvergovat k částkám nových studentů máme, ale s ohledem na ekonomiku je neproveditelné všem skokově zvýšit stipendium již od AR 2025/2026. Chtějí se totiž i u stávajících studentů bavit o „příjmu“ a nejen o „stipendiu“, aby nebylo nutné skládat tu částku jen ze stipendijního fondu. Chtějí, aby aktuální studentům byl „příjem“ dán od dalšího AR tak, aby bylo možné jej skládat. Je proto třeba to upravit i v předpisech. Mají předpřipravenou metodiku, resp. připomenutí toho, jak se dá již nyní tvořit stipendium. V lednu materiál předloží na RKR, následovat bude metodika, jak s tímto příjmem technicky pracovat.

Doc. Dolejší – Do jaké míry se využívá feedback z fakult či pracovišť, kde je toto již řešeno? Bylo by možné využít to jako inspiraci.

Prof. Křišťoufek – Vychází z diskusí, které jsou vedeny na úrovni RKR, kde s námi děkani sdílí jejich dobrou praxi. V metodice si přejí využít co největší flexibilitu, popř. sdílet dobrou praxi.

Doc. Dolejší – Spíše o to, kde hledat další zdroje. Na MFF budou spolupracovat s ústavu AV, kdy jen „patronují“ osoby, které reálně pracují a jsou placeni z AV. Mohlo by to být inspirací i pro další pracoviště.

Prof. Křišťoufek – Bude muset být jasno, jak s příjmy třetích stran naložit. Částky se sblížovat budou, ale nemálo fakult již nyní v přijímacím řízení přijalo razantní opatření, kdy např. berou jen třetinu původního počtu doktorandů. Jsou některé VŠ, které dokonce nařídili, že se nepřijme vůbec nikdo. Zásah do systému je nyní velmi drsný. Ohledně potenciálního snižování stipendií budou vedeny diskuse, rád by to ale do Stipendijního řádu UK dostal. Je třeba, aby byly studijní plány Ph.D. studentů kvalitní, aby bylo možno s nimi reálně pracovat.

Doc. Dolejší – Máme jasné schéma a návody na to, aby nám vnější subjekty přispívaly na příjmy doktorandů, pokud doktorandi přenášejí vědu přímo k nim. To má velký PR potenciál.

Prof. Křišťoufek – Chtějí se o tomto více pobavit s MFF: jak by se s tímto modelem dalo lépe pracovat, jak to zapadá do legislativního nastavení, popř. to rozšířit na další fakulty.

Standardy Ph.D. studia budou předloženy na RKR, bude ještě diskutována na pracovní skupině. Cílem je mít je hotové v březnu. Není tam však nic kontroverzního.

Doc. Dolejší poznamenal, že oborové rady někde fungují, jinde ale ne. Standardy Ph.D. studia jsou dobré téma, s nímž by se rady daly oslovit. Je to prostředek, jak je aktivizovat a zapojit.

Dr. Greger – Řeší se tam počet doktorandů?

Prof. Křišťoufek – Děkuje za poznámku k oborovým radám. Počet doktorandů je uveden ve standardu školitele, což je materiál, který se ale na prosinec nestihne předložit.

3. Představením úpravy materiálu k HŘ a JŘ a domluvení dalšího postupu

Prof. Kuklík – Děkuje za zaslání připomínek, snažil se zapracovat všechny změny, které dostal. Změny tam jsou, ale nejsou velké. Formulář bude odpovídat bodům opatření, bude dvojjazyčný a vezme v potaz formulace, které byly dány ke zvážení. Finální návrh, který půjde na VR, komisi ještě jednou pošle. V pondělí zašle i formulář. Prošli materiály všech fakult zveřejněné pro uchazeče, aby se inspirovali a musí konstatovat, že nejlépe zpracovaná to má MFF. Některé body v materiálu mohou být ještě rozšířeny/upraveny v návaznosti na formulář. To, co budeme chtít po komisích, doporučíme i uchazečům, aby zahrnuly ve svých podkladech. Vyšlo se vsčtřic požadavku, abychom uznávali i elektronický podpis. Chtějí zároveň odlehčit zaměstnancům UK při administrativě. Je otázka, co vše nám uzná MŠMT v profesorských řízeních, jelikož se to promítne i do metodiky. Habilitační řízení si vedeme „doma“, u jmenovacích řízeních však musí respektovat praxi a požadavky MŠMT. V souvislosti s otázkou dvojjazyčného podání chceme mít v komisích i zahraniční členy. Chce proto, aby i v doporučeních bylo, aby je možné dodávat podklady pouze v angličtině. Jedná se o praxi, které bychom neměli bránit, pokud se jedná o zvyk na dané fakultě. Jak to bude technicky řešeno, to upravíme.

Dr. Greger – Metodický materiál je zcela nový, zatím jsme jej neviděli. Bude proto možné komentovat jej do 12.12.

Prof. Kuklík – Za připomínky bude velmi rád, bude tedy počítat s projednáním na prosincové komisi. Fakulty budou muset přijmout vlastní předpisy, více bude vědět po čtvrtetním jednání VR. Nyní to projednávají kooperativně. Je rád, že jsme se shodli na kompromisní variantě, v doprovodném dopise popíše, proč se ke změnám přistoupilo. Pro fakulty, které nemají vlastní materiály, připravíme metodický návod.

Doc. Dolejší – U opatření by se mu líbilo, kdyby tam byla uvedena např. preambule s tím, co jsou základní úkoly a odpovědnost jednotlivých zapojených orgánů a že je na uchazeči, aby ukázal své kompetence v nejlepším světle a popsal svoji činnost. V textu to sice uvedeno je, ale napsal by to explicitně i na začátek. Úkolem komise pak je, aby napsané posoudila, seznámila se s výkonem kandidáta a byla schopna dojít k závěru, který si pak obhájí před VR, která o uchazeči rozhoduje.

Prof. Kuklík – Můžeme to zvýraznit v té příloze, bude to lepší než v samotném OR. V praxi k tomu však různé komise přistupují různým způsobem.

Dr. Greger – Dnes jsou řízení vedena v českém jazyce, nově budou formuláře i v angličtině. Když tam roli orgánů zdůrazníme, tak to přispěje k snadšímu pochopení rolí zahraničních členů komisí.

Prof. Kuklík – Dvojjazyčné komise jsou zde již nějakou dobu, v upravené verzi již více jak rok. Fakulty by však mohly také zvážít, zda neudělat nějaké podobné materiály i pro členy komisí. Ty by ale nedělal na celouniverzitní úrovni.

Doc. Dolejší – V OR se hovoří o vyvažování, což je kontroverzní bod a způsobí mnoho diskusí. Navrhuje, aby tam bylo vyvažování jen v požadavcích na kvantitu, avšak nikoliv v požadavcích na kvalitu. U habilitačního řízení také přehlédl důraz na mezinárodní rozměr, byť se tam vyskytuje v tom, co vše se posuzuje.

Prof. Kuklík – Bod 14 se rozšíří obdobně, jako u profesora. Je to tam uvedeno, ale je to nyní velmi stručné.

Doc. Dolejší – Byl by pro to, aby byla zahrnuta formulace výkon „srovnatelný se světovými měřítky“. Poznat to lze např. na mezinárodních spolupracích apod.

Prof. Kuklík – Mohou tu formulaci rozšířit a dají i metodického pokynu informaci, co je třeba doložit apod.

Dr. Greger, předseda komise, poděkoval všem za rychlé jednání a ukončil jej v 10:54 hod.

Zapsala: Amáta Vohradská, tajemnice AS UK

Za správnost: PhDr. David Greger, Ph.D., předseda Komise pro vědu AS UK

[Zápis ke stažení zde.](#)